

нотаріуси, які наділені відповідними повноваженнями, однак реалізацію права громадян на житло шляхом побудови нового житла чи участі у популярних зараз на ринку нерухомості фондах фінансування будівництва реєструють органи Укрдержреєстру. Залишає бажати кращого сама процедура подання заяви та документів до органів Державного реєстру, наразі, вона досить складна та потребує від громадян надмірних зусиль при оформленні

заяви на реєстрацію права власності на житло та подачі значної кількості документів та їх належним чином завірених копій. Також прогалиною законодавства є надання можливості подання заяви в електронній формі лише державним кадастровим реєстратором або державним виконавцем. В умовах розвитку електронних технологій потрібно передбачити можливість подання заяв в електронній формі для всіх заявників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лічман Л. Г. Поняття та зміст права на житло / Л. Г. Лічман // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – Вип. 4. – 2005. – С. 95-101.
2. Лічман Л. Г. Поняття «житло» і його цивільно-правове значення / Л. Г. Лічман // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 11. – С. 19-22.
3. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01 липня 2004 року № 1952-IV (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – Ст. 1993.
4. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (станом на 01 жовтня 2012 року) / Н. С. Кузнецова, Р. А. Майданик [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://objljust.te.ua/files/file/zk.pdf>
5. Про затвердження Порядку державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 року № 868 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 96. – Ст. 3549.

УДК 342.1

ПЕРЕДУМОВИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Сарибаєва Г.М.,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет «Одеська юридична академія»

Автор констатує відсутність у чинних нормативно-правових актах України належного підґрунтя для здійснення органами державного управління систематизації законодавства України. У статті автор ґрунтовно аналізує ретроспективне та діюче законодавство з питань здійснення обліку нормативно-правових актів, та доходить висновку: незважаючи на те, чи відносити облік до форм систематизації законодавства, чи не відносити, наразі його здійснення в Україні органами Міністерства юстиції та іншими органами державного управління значно утруднено внаслідок, по-перше, відсутності відповідних норм у законах України та по-друге, термінологічної плутанини та відсутності системності у положеннях підзаконних актів з цього питання.

Ключові слова: систематизація, законодавство, органи державного управління, Міністерство юстиції України, облік законодавства, облік нормативно-правових актів.

Sarybaeva A.N. / ПРЕДПОСЫЛКИ СИСТЕМАТИЗАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ ОРГАНАМИ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ / Национальный университет «Одесская юридическая академия», Украина

Автор констатирует отсутствие в действующих нормативно-правовых актах Украины надлежащего основания для осуществления органами государственного управления систематизации законодательства Украины. В статье автор анализирует ретроспективное и действующее законодательство по вопросам осуществления учета нормативно-правовых актов, и приходит к выводу: несмотря на то, относит ли учет к формам систематизации законодательства, либо не относит, пока его осуществление в Украине органами Министерства юстиции и другими органами государственного управления значительно затруднено вследствие, во-первых, отсутствия соответствующих норм в законах Украины, и, во-вторых, терминологической путаницы и отсутствия системности в положениях подзаконных актов по этому вопросу.

Ключевые слова: систематизация, законодательство, органы государственного управления, Министерство юстиции Украины, учет законодательства, учет нормативно-правовых актов.

SARYBAIEVA G.M. / BASICS OF THE PUBLIC ADMINISTRATION BODIES' SYSTEMATIZATION OF THE UKRAINIAN LEGISLATION / NATIONAL UNIVERSITY 'ODESSA LAW ACADEMY'

The author notes the absence of valid legal acts in Ukraine when it comes about the proper basis for the public administration bodies' systematization of the Ukrainian legislation. The author analyzes the retrospective and current legislation on the implementation of accounting regulations thoroughly, and concludes: either the accounting of the legal acts is considered to be one of the forms of systematization of legislation, or not, there are two main problems in the country that makes the systematization of the legal acts more difficult, if not impossible most of the times (this activity is performed mostly by the Ministry of Justice and other bodies of public administration). Firstly, it is the lack of relevant regulations in the laws of Ukraine. Secondly, it is terminological confusion and lack of consistency in the provisions of the relevant by-laws.

Key words: systematization, legislation, public administration, Ministry of Justice of Ukraine, accounting legislation, accounting regulations.

Постановка проблеми. Європейська інтеграція як курс державного розвитку ставить перед Україною низку викликів та задач. До числа тих задач, виконання яких є нагальним та необхідним для надання процесу європейської інтеграції динаміки, належить гармонізація законодавства України з відповідними стандартами Європейського Союзу. З цієї точки зору, систематизація законодавства Укра-

їни, що покладається на різноманітні органи публічної влади, але здебільшого на органи державного управління, здатна значно полегшити процес гармонізації – адже гармонізувати систематизоване законодавство значне легше, ніж таке, що знаходиться у стані розрізненості. У зв'язку з цим, повноваження органів державного управління зі здійснення обліку законодавства поступово перетворюються з

другорядних на основні. Відповідні процеси потребують свого доктринального супроводження, у зв'язку з чим тема цієї статті є надзвичайно актуальною та своєчасною.

Аналіз досліджень. При написанні статті автор застосувала переважно нормативно-правові акти, але також зверталась до теоретичних узагальнень питань систематизації законодавства у цілому та обліку законодавства зокрема, що містяться у роботах Д.А. Казакова, І.О. Ігнат'євої, Л.М. Добробог, Т.В. Кашаніної, О.С. Луценко та ін.

Метою статті є аналіз наявних нормативних передумов для систематизації законодавства України органами державного управління.

Значна кількість дослідників систематизації законодавства, у т.ч. адміністративного законодавства, приходять до висновку, що видами цієї систематизації є інкорпорація, консолідація та кодифікація. Такої думки дотримуються такі вчені, як Д.А. Казаков [1, с. 10-11], І.О. Ігнат'єва [2, с. 20], А.С. Піголкін та ін.

Однак в сучасній юридичній літературі існує і інша позиція. Деякі вчені вважають, що до видів систематизації законодавства (або форм, інколи застосовується і цей іменник родового характеру) належать не тільки інкорпорація, консолідація та кодифікація, але й облік законодавства. Такі ідеї висловлювали у своїх працях Л.М. Добробог [3, с. 191], Т.В. Кашаніна [4, с. 362], О.С. Луценко [5, с. 12] та ін.

Слід зазначити, що й у нормативно-правових актах наразі є випадки віднесення обліку до видів систематизації законодавства. Про це свідчить аналіз відповідних документів.

Попри вагому роботу низки народних депутатів України різних скликань, досі так і не прийнято Закону України «Про нормативно-правові акти» або аналогічного. Найбільш успішним законодавчий процес щодо прийняття відповідного акту почався у 2008 р., а завершився лише у 2010 р. з такими наслідками: Верховна Рада України прийняла відповідний закон у третьому читанні, але Президент застосував до нього своє право вето, яке не було подолано Парламентом. При розробці цього Закону застосовувався законопроект (альтернативний) народного депутата О.В. Лавриновича, у якому приділялась увага систематизації нормативно-правових актів. У Законопроекті формами систематизації визначались інкорпорація, консолідація та кодифікація, а також наголошувалось на важливості обліку нормативно-правових актів та їх належній класифікації. Класифікацію пропонувалось покласти на Міністерство юстиції України.

Таким чином, в Україні наразі існують лише підзаконні акти щодо систематизації, обліку та класифікації нормативно-правових актів. Найбільшу нормотворчу активність у цій сфері цілком очікувано проявляє Міністерство юстиції України. А тому питання належної організації цієї роботи є важливим для науки адміністративного права.

Після проголошення незалежності України протягом кількох років відповідні дії органів державного управління мали своїм нормативним підґрунтям Правила обліку нормативних актів та матеріалів судової і нотаріальної практики в судах, установах та організаціях юстиції Української РСР, затверджені наказом Міністра юстиції Української РСР від 26 вересня 1973 р. № 24. Вони втратили чинність відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 3 липня 1998 р., яким було затверджено «Правила обліку нормативно-правових актів та матеріалів судової і нотаріальної практики в судах, органах та установах юстиції України» [6] (далі – Правила 1998 р.).

Незважаючи на назву Правил 1998 р., у якій йдеться про облік, ознайомлення зі змістом цього акту свідчить: у Правилах наявна термінологічна плутанина з питання того, чи є облік формою систематизації, чи ні.

Так, у п. 1.1 Правил зазначено: «Облік і систематизація нормативно-правових актів, матеріалів судової і нота-

ральної практики в судах, органах та установах юстиції України ведеться для забезпечення їх точною і повною інформацією про законодавство України, своєчасного доведення до відома працівників змін та доповнень, які вносяться в нормативно-правові акти» [7]. Ймовірно, що таким чином – ведучи мову про «облік і систематизацію» – автори тексту Правил відокремили облік від систематизації, що є доволі обґрунтованою позицією з наукової точки зору. Також слід підкреслити, що у п. 1.1 йдеться про «систематизацію нормативно-правових актів, матеріалів судової і нотаріальної практики».

У п. 1.2 Правил зазначено, що ними «визначається порядок обліку, зберігання нормативно-правових актів (надалі "нормативно-правові акти"), матеріалів судової і нотаріальної практики в судах, органах та установах юстиції України (на паперових і магнітних носіях)». Тобто, у цьому пункті згадується виключно облік.

А в п. 1.3. автори тексту знову повертаються до «обліку та систематизації». Але на відміну від п. 1.1, де йшлося про «систематизацію нормативно-правових актів, матеріалів судової і нотаріальної практики», мова йде вже про «систематизацію законодавства».

Розділ 2 Правил 1998 р. має назву «Облік нормативно-правових актів». Ця назва є набагато більш широкою, ніж зміст ч. 2, з точки зору того, що п.п. 2.1.-2.4 передбачають облік не усіх нормативно-правових актів, і не тільки нормативно-правових актів. Так, п.2.2 містить зауваження, що обліку підлягають нормативно-правові акти, прийняті:

- Верховною Радою України;
- Президентом України;
- Кабінетом Міністрів України;
- Міністерством юстиції України;
- Верховною Радою Автономної Республіки Крим;
- Радою Міністрів Автономної Республіки Крим.

Після чого абзац 2 п. 2.2 доповнює цей перелік, встановлюючи: «обліку підлягають також рішення і висновки Конституційного Суду України, постанови та ухвали Пленуму Верховного Суду України». Належність рішень та висновків Конституційного Суду України, постанов та ухвал Пленуму Верховного Суду України до нормативно-правових актів є доволі спірною.

Розділ 3 Правил 1998 р. має назву «Ведення контрольних примірників нормативно-правових актів». Слід зазначити, що по відношенню до ведення контрольних примірників нормативно-правових актів поки що немає єдиної думки вчених, чи є ця діяльність проявом їхньої систематизації, чи ні. Її розглядають як облік, як інкорпорацію, а інколи, з огляду на термінологію європейських країн та міжнародних організацій, навіть як консолідацію законодавства. Виходячи з назви Правил 1998 р., Міністерство юстиції України не уважало ведення контрольних примірників обліком, але й не відносило його до систематизації. Ймовірно, що ведення контрольних примірників позиціонувався як окремий вид діяльності органів державного управління, супутний обліку нормативно-правових актів та інших документів, – адже у наступних розділах Правил йшлося про порядок користування та зберігання нормативно-правових актів (Розділ 4), про порядок користування бібліотечними фондами (Розділ 5).

Отже, автори Правил 1998 р. є послідовними тільки у частині застосування поняття «облік», завжди розглядаючи облік нормативно-правових актів, матеріалів судової і нотаріальної практики. Що ж до поняття «систематизація», то воно то з'являється, то зникає, причому у форматі систематизації або «законодавства», або «нормативно-правових актів, матеріалів судової і нотаріальної практики». Слід зазначити, що останні не є тотожними.

Правила 1998 р. втратили чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції України від 15 квітня 2004 р. № 31/5, яким було затверджено Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в орга-

нах та установах юстиції України (далі – Положення 2004 р.). Цей нормативно-правовий акт впроваджено «з метою встановлення єдиного порядку обліку, зберігання та підтримання в контрольному стані актів законодавства України в органах та установах юстиції, удосконалення роботи щодо здійснення систематизації законодавства, виконання завдань з організації та ведення еталонної бази даних правової інформації, необхідної для формування правової політики, реалізації програм законопроектних робіт, забезпечення правової реформи» [8].

Отже, вже Преамбула до Наказу надає підстави резюмувати: починаючи з 2004 р., Міністерство юстиції України відокремлює облік від підтримання в контрольному стані актів законодавства України. Слід зазначити, що на відміну від Правил 1998 р., йдеться вже не про «ведення контрольних примірників нормативно-правових актів», а про «підтримання в контрольному стані актів законодавства». Хоча ні в законах України, ні у Положенні 2004 р. не визначається, як розуміти поняття «законодавство» (або поняття «нормативно-правовий акт»).

Переходячи до характеристики Положення 2004 р. слід зазначити, що Преамбула до нього починається з підкреслення важливості роботи органів державного управління, спрямованої на систематизацію законодавства. Зокрема зазначено: «Систематизація законодавства – засіб реформування, упорядкування законодавства, зведення його до певної внутрішньоузгодженої системи. За допомогою систематизації усуваються недоліки, повтори, застарілі норми тощо. Це процес зведення актів законодавства до єдності шляхом внутрішньої та зовнішньої обробки їх змісту» [9]. Ця частина Преамбули викликає низку зауважень, а саме:

- далеко не кожна форма систематизації законодавства передбачає здійснення його «реформування» (очевидно, йдеться про зміни у ньому). Скажімо, така ознака не притаманна інкорпорації законодавства;

- крім того, при здійсненні інкорпорації навряд чи можна усунути недоліки та застарілі норми;

- здійснення систематизації законодавства далеко не завжди передбачає зведення його «до певної внутрішньоузгодженої системи». В історії права є приклади невдалих кодифікацій;

- не дуже зрозуміло, який кінцевий результат процесу «зведення актів законодавства до єдності», та що це за процес.

Друга частина Преамбули проголошує, що «Облік і систематизація актів законодавства в органах та установах юстиції України здійснюється з метою забезпечення їх точною і повною інформацією про чинне законодавство України, надання допомоги працівникам органів та установ юстиції в оперативному пошуку законодавчих актів» [9]. Слід зазначити, що навряд чи можна визнати метою кодифікації забезпечення працівників органів та установ юстиції точною та повною інформацією про чинне законодавство України, так само як і надання їм допомоги в оперативному пошуку законодавчих актів. Ймовірно, що цьому сприяє здебільшого облік, частково – інкорпорація, і значно меншою мірою – консолідація законодавства.

Критикуючи недоліки Преамбули Положення 2004 р. зазначимо, що традиційно ця частина нормативно-правового акту не має юридичної сили. Незважаючи на це, виправлення вказаних недоліків сприятиме вірному розумінню місця обліку та систематизації у процесі діяльності органів державного управління, а також важливості їхнього здійснення.

Положення 2004 р. є значно більш детальним по відношенню до застосування комп'ютерних технологій у процесах здійснення як обліку законодавства, так і його систематизації. Але, належне місце займають і паперові джерела – Положення 2004 р. передбачає, що «акти законодавства України, спеціальна юридична література, електронні інформаційні правові системи, що зберігаються та вико-

ристовуються в органах та установах юстиції, становлять інформаційний фонд. Інформаційний фонд складається з: документального фонду актів законодавства; бібліотечного фонду юридичної літератури, періодичних видань; електронного фонду нормативно-правових актів» [9].

При аналізі Преамбули згадувалось, що на підставі дослідження її змісту здавалося б, що Міністерство юстиції України відокремлює облік від підтримання в контрольному стані актів законодавства України. Але це твердження не знаходить прояву в основному тексті Положення 2004 р. Зокрема, його ч. 2.3 має назву «Облік актів законодавства», і уміщує у собі підпункт 2.3.5. «Підтримання текстів актів законодавства у контрольному стані». Таким чином, відсутність нормативного характеру у Преамбулі та навпаки, його наявність в основній частині Положення 2004 р. свідчать про те, що плутанина з поняттями «облік» та «підтримання текстів актів законодавства у контрольному стані» у частині співвідношення їх як цілого та частини, триває й досі.

У цьому контексті слід піддати критиці не тільки нормативно-правові акти Міністерства юстиції України. Зокрема, в Інструкції про порядок підготовки, видання, реєстрації, надсилання та систематизації нормативних документів Національного банку України, яка «визначає обов'язковий для всіх структурних підрозділів центрального апарату Національного банку України порядок підготовки, видання, реєстрації, надсилання та систематизації нормативних актів» [10]. В цій Інструкції застосовується поняття «систематизація нормативних актів». Зокрема, у Розділі 7 Інструкції передбачено, що:

- зареєстровані нормативні акти підлягають обліку та систематизації у відділі систематизації законодавства і реєстрації нормативних актів юридичного департаменту;

- відділ систематизації законодавства і реєстрації нормативних актів спільно з редакцією періодичних видань забезпечує публікацію нормативних актів у "Віснику НБУ" та готує до видання збірники нормативних актів Національного банку України» [10].

А ось у цьому пункті Інструкції облік вже відокремлено від систематизації: адже йдеться про те, що «зареєстровані нормативні акти підлягають обліку та систематизації у відділі систематизації законодавства і реєстрації нормативних актів юридичного департаменту». Таким чином, на підставі Інструкції про порядок підготовки, видання, реєстрації, надсилання та систематизації нормативних документів Національного банку України неможливо зробити однозначний висновок, чи нормотворець уважає облік видом або формою систематизації законодавства, чи ні.

Однак, проаналізована Інструкція не є єдиним нормативно-правовим актом, у якому згадується систематизація законодавства. Питання систематизації законодавства привертало увагу органів державного управління доволі давно.

Висновки. Автор констатує відсутність у чинних нормативно-правових актах України належного підґрунтя для здійснення органами державного управління систематизації законодавства України. У статті автор ґрунтовно аналізує ретроспективне та діюче законодавство з питань здійснення обліку нормативно-правових актів, та доходить висновку: незважаючи на те, чи відносити облік до форм систематизації законодавства, чи не відносити, наразі його здійснення в Україні органами Міністерства юстиції та іншими органами державного управління значно утруднено внаслідок по-перше, відсутності відповідних норм у законах України та по-друге, термінологічної плутанини та відсутності системності у положеннях підзаконних актів з цього питання. Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаються у тому, щоб розглянути роботу з систематизації законодавства України не тільки органів державної влади, але й інших суб'єктів (наприклад, органів місцевого самоврядування, див. [11; 12]).

ЛІТЕРАТУРА

1. Казаков Д.А. Систематизация российского законодательства на основе использования современных информационных технологий: автореф. дисс. ... канд. юр. наук : 12.00.01 / Дмитрий Анатольевич Казаков. – М., 2007. – 24 с.
2. Игнатъева И.А. Теория и практика систематизации экологического законодательства России / И.А. Игнатъева. – М.: Издательство МГУ, 2007. – 384 с.
3. Добробог Л. М. Інкорпорація та консолідація законодавства як форми його систематизації / Л. М. Добробог // Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія". – 2014. – Т. 14. – С. 365-370.
4. Кашанина Т.В. Юридическая техника : учебник / Т.В. Кашанина. – 2-е изд. пересмотр. – М. : Норма : ИНФРА-М, 2011. – 496 с.
5. Луценко Е.С. Систематизация нормативных правовых актов субъектов Российской Федерации: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 – теория и история права и государства, история учений о праве и государстве / Е.С. Луценко.– Ростов-на-Дону, 2013. – 23 с.
6. Про затвердження Правил обліку нормативно-правових актів та матеріалів судової і нотаріальної практики в судах, органах та установах юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 3 липня 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v39_5323-98
7. Правила обліку нормативно-правових актів та матеріалів судової і нотаріальної практики в судах, органах та установах юстиції України: затверджені Наказом Міністерства юстиції України від 3 липня 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v39_5323-98
8. Про затвердження Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 15 квітня 2004 р. № 31/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>
9. Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України: затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 15 квітня 2004 р. № 31/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>
10. Інструкція про порядок підготовки, видання, реєстрації, надсилання та систематизації нормативних документів Національного банку України: затверджено постановою Правління Національного банку України від 20.12.1995 р. № 313 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/va313500-95>
11. Мішина Н. В. Муниципальное управление в США та в Сполученому Королівстві Великобританії і Північній Ірландії: порівняльно-правове дослідження: дис... кандидата юр. наук: 12.00.02 / Мішина Наталя Вікторівна. – Одеса, 2002. – 226 с.
12. Мішина Н. В. Конституційно-правове регулювання діяльності органів самоорганізації населення: порівняльно-правове дослідження: Монографія / Н. В. Мішина. – Одеса: Друкарський дім, 2009. – 298 с.

УДК 342. 525

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПОРЯДКУ ОБРАННЯ ТА ВІДКЛИКАННЯ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА ГОЛІВ ПАРЛАМЕНТУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Стопченко М.І.,
здобувач кафедри конституційного та міжнародного права
Національна академія внутрішніх справ

Наукова стаття присвячена порівняльному дослідженню конституційно-правового регулювання порядку обрання та відкликання з посади Голови Верховної Ради України та голів парламенту країн Європейського Союзу.

Ключові слова: Голова парламенту, Верховна Рада України, обрання, відкликання, регламент, народний депутат, процедура, Європейський Союз.

Стопченко М.И. / КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВАЯ РЕГЛАМЕНТАЦИЯ ПРОЦЕДУРЫ ИЗБРАНИЯ И ОТЗЫВА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА УКРАИНЫ И ГЛАВ ПАРЛАМЕНТОВ СТРАН ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА / Национальная академия внутренних дел, Украина

Научная статья посвящена сравнительному исследованию конституционно-правового регулирования порядка избрания и отзыва с должности Председателя Верховного Совета Украины и глав парламента стран Европейского Союза.

Ключевые слова: Председатель парламента, Верховный Совет Украины, избрание, отзыв, регламент, народный депутат, процедура, Европейский Союз.

Stopchenko M.I. / CONSTITUTIONAL AND LEGAL REGULATION OF THE PROCEDURE OF ELECTION AND RECALL OF THE CHAIRMAN OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE AND HEADS OF THE PARLIAMENTS OF EUROPEAN UNION MEMBER STATES / National Academy of Internal Affairs of Ukraine

Constitutional and legal regulation of the manner of election of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine and the Speakers of Parliaments of the European Union The scientific paper is devoted to comparative study of constitutional law regulating the election and dismissal of the Head of the Verkhovna Rada of Ukraine and the Presidents of the Parliament of the European Union.

Article of the material shows that the heads are elected, usually by their parliaments with the same composition. Chairman of the upper house are due to hold office; 1) appointment; 2) tenure as head simultaneously with holding another public office; 3) hold office as chairman of the federation representatives of particular sequence. National experience shows that the procedure for appointment of the Chairman of the Rada of Ukraine has some fundamental differences when it should be emphasized that in Ukraine, these issues are politicized and are constantly exposed to legislative changes. Taking into account the development of legal culture and democracy in the country, we consider it appropriate at the Constitution of Ukraine to consolidate a clear procedure for appointing the Chairman of the Rada of Ukraine. Emphasized that the European Union in most cases is not fixed on the constitutional level these issues, but the situation in Ukraine requires clear procedures that will provide legal and protected status of the Speaker of Parliament. Also, the article states that in the European Union speakers occupy one of the key places in the mechanism of state influences the parliament carries a wide range of representative, statutory, organizational, administrative and other functions. In Ukraine a strong Speaker of Parliament, and it is justified, as it is the second person in the state and if you can not perform the powers the President of Ukraine took the Head of Rada of Ukraine.

Key words: Speaker, Parliament of Ukraine, election, recall, regulations, MP, the procedure, the European Union.